

## ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.  
Hat óra . . . 5 K. — f.  
Három óra . . . 2 K. 50 f.  
Egyes számok ára 20 fillér

## BARS

POLITIKAI HETILAP.

## HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér  
Nyilttéri közlemények garmond  
soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk  
összekötésben levő hird. irodák  
aranydíjnyelben részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: DR. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetések, előfizetések s a reklámélményeket a  
kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

Az állami alkalmazottak  
helyzete.

Valamikor, a régi jó időkben közkeletű volt az a példabeszéd: fizet, mint a magyar állam. Egész legendakör képződött az állam lökézőségeiről, amelyet alkalmazottaival szemben tanúsít és e talajból sarjadott a népköltés egyik virága is: Tchetti mert „vasuti“, — a magyar állam fizeti.

Sajnos, csak a messze távol sűrű ködén, alig-alig áthatódó halvány körvonalaiiban látjuk ma már az egykori eldorádót, amely a fantáziákat megtermékenyítette. — Horribilis változáson mentek keresztül gazdasági viszonyaink és a „sok“, „elég“, „kifutja“ fogalmak lényegesen, nagyon is lényegesen megváltoztak. — Az utolsó tíz év óriási áremelkedéssel, a fővárosban és a vidéken egyaránt járványként terjedő drágaság szinte anachronismussá változtatták a korábbi megjelöléseket. — Ma a szabadverseny, a szabad kereset, a gazdasági — érdek — tulajdonos decenniumában az addig irigylésre méltó osztály, a melyet állami tisztviselői kategória névvel jelöltek meg, többé nem az a vonzó, csábító kép, amely egy időn át a köztudatban élt.

Valamikor a tisztviselői állás nobile officium volt, amelyet a magyar nemesség betölteni elsőrendű kötelességének ismert. Sőt egyenesen sértésnek vette volna a nemes ember, ha őt hivatali állásáért fizették volna, mert az időben csak a szolgának járt fizetség. De a nemesi jogok megszűntével, főleg pedig, a mikor a magyar genyri vagyona megcsökkent és a hivatali állások kenyérkereső forrásokká váltak, a hivatalnok, kinek összes erejét a hivatali teendők ellátása igénybe veszi, kényszerítve lett állását úgy tekinteni, mint amelyből magának és családjának meg kell élni. És hovatovább haladt az idő, annál nehezebb, annál drágább lett az élet. Az élelmi piac, a ruházkodás egyre drágább lett, míg a magyar tisztviselő fizetése sok-sok ideig stagnált.

Pedig a kenyérért, a megélhetésért folyó elkeseredett harcban mindenki kézzel-lábbal tiltakozik a fokozódó terhek aránytalan ránehezédése ellen és ha csak egy módot talál — már pedig a küzdelem leleményessé teszi a módok kitalálásában — a tehertöbbletet igyekszik másra, a tehetősebbekre szokra tolni, akik szolgálatait, vagy munkájának produktumait igénybe veszik. Így tesz az iparos, a kereskedő, a gazdasági, ipari és gyári munkás és

nég annyi más ember, aki szolgálataival, munkájával szükségleteinek kielégítésére van hivatva. — Minden elfogultság nélkül, őszintén be kell vallanunk azt a tényt, hogy sajnos, nem is tehet másképp.

De, milyen őszintén és teljes tárgyilagossággal leszögezzük az önfenntartásért folyó elkeseredett küzdelem ezen súlyos konzekvenciáját, ép annyira nyíltan, határozottan meg kell állapítanunk azt a szomorú tényt is, hogy ennek a gazdasági viharának feltornyosuló hullámai a legelső sorban és legközvetlenebbül a fix fizetésre utalt existenciákat és ezek sorában mindennek fölött az állami alkalmazottakat érik. A magántisztviselő munkaadója val szemben sokkal energikusabban és a sikerre sokkal több kilátással léphet fel, mint az alkalmazott, akinek egy personalitásában meg nem fogható, milliónyi szükséglet által ostromolt olyan munkaadója van, aminő az állam. — Súlyos, nagy bajoknak kell bekövetkezni, elrémítőt sívár képnek kell feltárulni a törvényhozás és társadalom előtt, hogy végre tudatára ébredjen azon lelkiismeretbeli kötelességnek, a mellyel hozzáf rhetetlen, inakt, minden befolyástól féltékenyen őrzött köztisztviselői karával szemben tartozik.

Az utolsó idők többé nem titkolható keserűsége és kétségbeesése jutott időnkint kifejezésre azokban a mozgalmakban, amelyeket különböző állami alkalmazott kategóriák helyzetük javításáért indítottak. — Szerete az ország minden zugában százezros és ezerszeres visszhang támadt a jai-kiáltások nyomában és végre a legilletékesebb helyen, Magyarország kormányának elnöke és pénzügyminisztere előtt volt tolmácsolója a jogos kívánásoknak *Batthyány* Tivadar gróf, a mikor az állami alkalmazottak országos küldöttségének élén az elmerüléssel fenyegető katasztrófa elodázására, — bár csak pillanatnyi. — de sürgős segítséget kért és kövelet.

Qui cito dat, bis dat! Ha valamikor volt komoly értelme és jelentősége e latin példabeszédnek, ezerszeresen komoly ez most. — Remény és bizalom ébred a tisztviselői karban *Lukács* László pénzügyminiszter költségvetési beszédének ama kijelentése után, hogy a drágasági pótlékot 1911. évre visszamenőleg folyósítják és jövőre organikus törvényjavaslattal gondoskodnak a bajok orvoslásáról. A minisztertanács nov. hó 21-én tartott ülésén approbálta a pénzügyminiszter erre vonatkozó pozícióját.

Örömmel vesz erről tudomást nemcsak a magyar királyi alkalmazottak sok ezerre mérő derek munkásgárdája, hanem az egész magyar társadalom is, hogy végre jut, — mert jutnia kell! — pénz, nemcsak ágyura és hadihajóra, de az állam napszámósaiknak istápolására is.

A lévai szanatoriumi fiók tüdőbeteg-  
gondozó intézetének felállításáról  
szóló jelentés.\*)

Nagyméltóságú elnök ur!

Mélyen tisztelt vendégeink!

Tisztelt díszközgyűlés!

Mély tisztelettel üdvözlöm nagyméltóságodat, az itt megjelent vendégeinket, Barsvármegye alispánját és tiszti főorvosát és ezen tényszerű díszközgyűlés minden tagját, a mai napon, smidőn a lévai tüdőbeteg-gondozó-intézet megnyitásával városunk büszkeséggel vállalhatja, hogy gazdagabb lett egy nagyjelentőségű, kulturális, a közegészség előmozdítását célzó emberbaráti intézménnyel és amennyiben egy negyed órára becses figyelmükkel és türelmükkel megajándékosni méltóztattak, a következőkben bátorlalom előadni keletkezésének történetét.

Ki hitte volna, mélyen tisztelt díszközgyűlés, hogy midőn ezelőtt hét évvel városunkban megjelent *Verner* László, a József kir. herceg Szanatorium-Egyesület titkára és azon kérelemmel fordult társadalmunkhoz, hogy lépjenek be tagul az egyesület kötelekebe és alakítsanak itt egy szanatoriumi bizottságot és az alig egy pár tagból összeverődött alakuló közgyűlésen nekem jutott a föladat, hogy a közönséget tájékoztassam a tüdővész pusztításairól, az ellene való védekezés módjairól, a szana orvosi, dispensairek jelentőségéről — mondod, ki hitte volna, hogy ami akkor csak mint jámbor óhaj, mint elmosódott áomkép lebegett lelki szemem előtt, rövid hét év múlva valóra teljesül. Hiszen az egyesületet jóformán nem ismerte senki, céljaira nézve tájékozatlanság uralkodott, csak annyit hallottak, hogy valahol messze innét, Békésmegyében egy Szanatoriumot akarnak építeni és valljuk be őszintén, hogy aggodalmak és merütek fő, vajjon az új jövevény nem fogja-e károsítani itt helyben levő jótékonyági intézményeinket?

És mégis mit látunk? Azt, hogy társadalmunk megértette a megpendített eszme nagy horderejét, felkarolta az ügyet, beiratkoztak tagokul szép számmal, sőt az építendő szanatorium javára karácsonyi vásárt is rendeztek. Sikertől az ügynek megnyer-

\* A szanatoriumi fióknak 1911. évi nov. hó 28-án tartott díszközgyűlésén előadta dr. Frommer Ignác ügyvezető elnök.

nem a lévai uradalom kormányzó igazgatóját, Schoeller Gusztáv lovagot, aki alapító tagul lépett be az egyesület kötelékébe 2000 korona alapítvánnyal, azon világos kikötéssel mindazonáltal, hogy ezen összeg annak idején egy Barsvármegye területén fölláttandó dispensarium javára fordíttassék; beálltak pártoló tagokul a lévai izraelita négyzet 200 koronával és a lévai izraelita hitközség szintén 200 koronával.

A József kir. herceg Szanatorium-Egyesület sztan bémulatos szívóssággal és kitartással folytatta megkezdett munkáját, kiterjesztette hálózatát az egész országra, szünet nélkül bangoztatta és napirenden tartotta a tuberkulózis ellen való védekezés szükségességét és neki köszönhető, hogy a nagy közönség országszerte felocsudott eddigi tétlenségéből és felismerni kezdte azt a borzasztó nagy adót, melyet hazánk népessége a tüdővésznek fizet; és ezen szívós agitációjának köszönhető, hogy legnagyobb részét közadakozásokból, részben pedig a helyügi kormány támogatásával rövid két év alatt föl bírta építeni és üzembe hozni a gyulai népszanatoriumot, utána pedig fölláttatni a marosvásárhelyi és kassai tüdőbeteg-gondozó intézeteket is.

Nagyban növelte működésének sikerét egy szerencsésen választott, igazán meglepő jelige, amidőn a halottaknak szánt koszorúból csak egy virágszál árát kért az élők-től, a tüdőbetegeknek a megmentésére. Ezen jelige nálunk is hatott, sőt mondhatni, hogy ez tartotta ébren a már-már lankadni kezdő érdeklődést. Mert mi tagadás benne, bizony mutatkozott elkedvetlenedés is és közönségünk itt helyben kívánta látni azt az intésményt, melyre hat éven át áldozta fillereit. Új reményt öntött tehát a cüggedőkbe, a midőn a múlt év őszén, éppen a midőn az első hat évi tagsági ciklus lejárában volt, kaptuk önmegmáltóságától azt a

biztató értesítést, hogy a lévai dispensaire még az 1911-ik év folyamán életbelép. Ezen biztató szónak megvolt a jó hatása, mert a ciklus lejártával aránylag csak kevesen léptek ki, ezek helyébe azonban többen iratkoztak be úgy, hogy ez idő szerint — dacára annak, hogy utóbbi időben elhalálozás és elköltözés folytán, sajna, vesztettünk jó néhány tagot — fiókunknak 122 tagja van; de biztos vagyok benne, hogy most, midőn itt látják működni a gondozót, melynek létesülésében nem igen biztak, még sokan fognak beiratkozni tagokul.

Jött azután a József kir. herceg Szanatorium-Egyesület folyó évi május havában Bperten megtartott közgyűlése, mely kimondta, hogy Hatvanban és Léván még ez évben állít dispensaire-eket és ennek kapcsán önmegmáltósága által felszólítván az előintézkedések megtételére, fiókunk t. évi jul. 2-án tartott közgyűléséből kaptam utasítást, hogy a nyitandó intézet berendezésére, felszerelésére és üzembe hozatalára szükségem, minden néven nevezendő intézkedéseket tegyem meg, egyben engem bizott meg az intézet vezetésével, munkatársamul, segédorvosul pedig megválasztotta dr. Lauffer Lipót helybeli kollegámat. Ezen határozatokhoz a központi vezetőség hozzájárulván, hosszabb távollét után szept. havában fogtam hozzá a reám bizott teendők foganatosításához. Első sorban lakásról kellett gondoskodnunk, mely feladat bizony nagy nehézségekbe ütközött, mert a háztulajdonosok nem voltak hajlandók házaikat tüdőbeteg-gondozó-intézet részére bérbeadni. Így tehát olyan helyiséggel kellett megelégednünk, mely az orvosokra nézve annyiból kényelmetlen, hogy csak egy bejárata van. Mindazonáltal azt hiszem, hogy céljának meg fog felelni. Elvégre nem is szükséges, hogy palota legyen. A szegénysorú tüdőbetegekre nézve, aki ott segílyt keres,

mégis csak az a fő, hogy ott szeretetteljes elbánásban és gondozásban részesüljön. Felfogadtunk gondozónót, szolgát, beszereltük a szükséges butorokat, műszereket, laboratoriumi felszerelést, górcsővet és a szükséges vegyszereket. Az egész berendezés 2500 koronába került. Az ide vonatkozó számadásokat 3—4 nap múlva zárjuk le.

A tüdőbetegeknek nyújtandó anyagi segíly érdekében érintkezésbe léptem Weiss Miksa helybeli mézárossal, aki kötelezte magát a kiutalványozott 150—200 grm. husadagokat minden csont és nyomtaték nélkül kimérni és ezen kedvezményes kimérésért kilónként csak 16 fillérrel adja drágábban, mint a közönséges módra kimérni szokott húst. A tejsre nézve pedig egy helybeli tejkereskedővel szerződtem, aki teljesen hamisítatlan tejet 20 filléért kötelezte magát szolgáltatni. Magától értetődően, hogy figyelmeztettem arra, miszerint a tej minőségének ellenőrzését éppen a szegény betegek érdekében annál szigorúbban fogjuk gyakorolni.

Közben megkerestük Léva város közönségét is, miszerint a gondozó felszereléséhez hozzájáruljon és örömmel jelentem, hogy városunk képviselőtestülete egyhangú határozattal az intézet felszerelésére 1000 kor., főtartására pedig évi 500 koronát szavazott meg, utóbbit pedig azon kikötéssel, hogy az tüdővészesek költözködésénél megürről — nemkülönben tüdővészesben elhaltak lakásainak fertőtlenítésére fordíttassék. Hálas elismerés illeti Léva város képviselőtestületét ezen nagylelkű adományáért.

Negylekűségének újabb tanujelét adta Schoeller Gusztáv lovag azáltal, hogy a dispensaire tüzifa ellátmányát magára vállalta. Indítványozom, hogy diszközgyűlésünk hálás köszönete Schoeller lovag ezen nemes

## T Á R C A.

### A lévai tüdőbeteg-gondozó-intézet megnyitása.

Léva a tüdőbeteg-gondozó dispensaire felállításával egy új, humanitárius intézménnyel gyarapodott. Ennek magasabb hivatását és célját lapunk előző számának vezető cikkében behatóan körvonalastuk.

Az új intésmény, amely a kassai, marosvásárhelyi és brassói dispensairek után a negyedik helyet foglalja el hazánkban, — újabb bizonyítéka városunk haladásának s a város közönsége nemes áldozatkészségének.

Ma egy hete volt az intézet megnyitása, smelyet a következősorokban méltatunk.

A József kir. herceg Szanatorium-Egyesület lévai fiókja e hó 26-án d. e. fél 12 órakor a városház nygytermében diszközgyűlést tartott, melynek keretében ünnepélyesen nyitotta meg a városunkban létesített tüdőbeteg-gondozó-intézetet. A közgyűlésen részt vett a Szanatorium-Egyesület nagyérdemű elnöke, Lukács György, v. b. t. t., országgyűlési képviselő is, aki a közgyűlés napján, délelőt a 11 órai vonattal érkezett Lévára, hogy jelenlétével emelje az intézet megnyitásának ünnepélyességét. Lukács György fogadtatására küldöttség ment ki a vasuti állomásra, ahol Bódogh Lajos polgármester melegen üdvözölte az illusztris vendéget, akinek megérkezése után kezdetét vette a közgyűlés,

amelyen — mint vendégek — megjelentek még: Mailáth István, vármegyénk alispánja, dr. Benkő Lajos, kir. tanácsos, megyei tisztifőorvos, — dr. Geszti József, a gyulai József kir. herceg szanatorium igazgatófőorvosa, — Pakóts József, a Szanatorium-Egyesület főtitkára, — továbbá: az egyesület tagjai, a város előkelő közönsége, melynek soraiban a hölgyek is igen szép számmal voltak képviselve.

Lukács György elfoglalván az előki székét és szívélyesen üdvözölvén a megjelent kedves vendégeket s a közgyűlést, — szívhez szóló beszédben esetezte azt a nagymérvű pusztítást, melyet a tüdővész hazánkban évről-évre végbevit. 75—80 ezer ember lesz minden évben áldozata ezen betegségnek, amely ellen csak azóta igyekszünk erélyesebben és komolyan védekezni, amióta tudjuk, hogy nem pusztán a tüdővész eredménnyel gyógyítható. Ennek illusztrálására felemlítette, hogy Németországban, ahol már hosszabb ideje tart a védekezés, 50,— Angliában és Franciaországban pedig 30—40 százalékkal apadt a tüdővészesben meghaltak száma. Az egyesületnek az a célja, hogy a társadalom határozott támogatásával a népet kioktassa azon módosításokra és övintézkedésekre is, amelyek a bajt megelőzik és meggátolják annak terjedését. Ennek egyik eszköze a dispensaire, amely immár Léván is megalakult s arra van hivatva, hogy a városban az emberiség legveszedelmesebb ellenségével, a

tuberkulózissal, sikeresen vegye fel a küzdelmet. A legmélyebb tiszteletét és háláját fejezven ki Léva város közönségének az intézet létesítése érdekében tanúsított áldozatkészségeért, — egyttal az emberbaráti intézmények további támogatására kérte a közgyűlést, amely megilletődve hallgatta végig a remek megnyitó beszédet.

Mielőtt a közgyűlés a napirendre kitűzött tárgysorozatra tért volna át, az elnök bejelentette, hogy báró Kürthy Lajos, vármegyénk főispánja, táviratilag értesítette az elnökséget, hogy akadályoztatása miatt — a legnagyobb sajnálatára — a gyűlésen részt nem vehet.

Ezek után dr. Frommer Ignác főorvos, a dispensaire igazgatója, aki páratlan buzgósággal fáradozott az intézet létesítésén, — évi jelentése kapcsán kimerítő és alapos felolvasásban ismertette a dispensaire kezelésének történetét s ennek kapcsán összeintézte háával ádozott Lukács Györgynek, aki lángoló lelkesedéssel működik a humanitárius intézmények megalkotásán, — forró köszönetét fejezte ki városunk hölgyeinek is, akik tetemes összeget gyűjtöttek a jótékony célra, — továbbá Léva városának, amely az intézet berendezésére 1000, főtartására évenként 500 koronát szavazott meg és lovag Schoeller Gusztávnak, aki az intézetet ingyen látja el a szükséges tüzifával. Felemlítette, hogy az intézet berendezése 2500 koronába került. Végül körülmenyesen vázolta a dispensaire által teljesítendő munkakört.

tettéért jegyzőkönyvileg kifejeztessék. Nagy előzékenységet tanúsított továbbá a hazai villamos részvénytársaság igazgatóság is, amely megkeresésemre a villanyfőszelést beszerzési áron ígérte szállítani. Jötevőink sorozata azonban ezzel még nincsen kimerítve és hálás elismeréssel adózunk a helybeli pénzintézeteknek is, élükön a Lévai Takarékpénztár részvénytársasággal, amelyeknek adományai időközi kamatokkal 1415 kor. 50 fillérré rugtak. És, akiket első sorban kellett volna felcimentem, itt vannak a mi kedves segítőtársaink, Léva város nemeslelkű hölgyei, akik főnkönk zömét képezik, kik éveken át közreműködtek a temetői gyűjtésben; itt vannak azok a bűjos kéregetők, akik bejárták városukat házról-házra, kezükben a Szanatorium-Egyesület tartsólyaival és akiknek buzgókodása révén az ez idei virágszál-gyűjtés 516 koronát eredményezett. Tisztelettel indítványozom, hogy fejezze ki diszközgyűlésünk hálás elismerését és köszönetét egyenkint és összeségben mindnyájának.

Midőn képen tüdőbeteg gondozó intézetünk Léva város társadalmának áldozatkészsége folytán a József kir. hercegi Szanatorium-Egyesület támogatásával ma napon megnyílik és ezzel egy általános óhaj létesül, kötelességünkhöz hiven kezelésbe és gondozásba vesszük az ottan jelentkező tüdőbetegeket, oda törekedvén elősorban, hogy azoknak munkabírását megtartsuk, fokozzuk, gondoskodunk arról, hogy a fertőzés tovaterjedésének a betegek szóbeli kitanítása, megfelelő nyomtatványok kiosztása, fertőzött lakások fertőtlenítése által gátat vessünk. Gondunk lesz rá, hogy ezen óvszabályok a beteg és hozzátartozóik által be is tartassanak. Magunknyújtjuk az intézet igénybe vételét szegény munkás népünk részére azért, hogy a rendelő napok egyikét vasárnapra tettük. Soha meg

A jelentést egész terjedelmében lapunk mai számában közöljük.

Rendkívül érdekes és tanulságos volt dr. *Lauffer* Lipótnak, a dispensaire orvosának Léva város tüdővészhalandóságáról szóló felolvasása, melyet a város halálozási statisztikája alapján állított össze. A nagy gonddal megszerkesztett értekezés, amely az előző tizenöt év adatait tartalmazza, azon szomorú végeredményt szűri le, hogy városunkban 1895-től 1910. év végéig beárványosult 532, — vagyis átlagos számmal minden hetedik, illetőleg minden százból 14, — évenként 27—49 ember halt meg tuberkulózisban s ezek között másfélszer annyi volt a férfi, mint a nő. Kimutatta, hogy a veszedelmes kór leginkább az ifjú és életük legszebb korában pusztította el a betegeket, amennyiben 20 éves korig 40, — 20 éves kortól 40-ig 25 százalék volt az elhunytak száma. Értekezése végén örömmel konstataálta azt is, hogy — habár a város lakossága rohamosan szaporodik — a tüdővész folytán bekövetkezett halálesetek száma az újabb időben csökkent.

A közgyűlés mind a két felolvasásért őszinte elismerését fejezvé ki, — az elnöklő *Lukács György* indítványára táviratilag üdvözölte *József főherceget* és *Augusta főhercegnőt*, a Szanatorium-Egyesület fővédnökeit.

Am üdvözölő sürgönyre öfenségeiktől a következő válasz érkezett:

Nem szűnő kitarással fogjuk kitanítani a népeiséget, hogy lehetőleg korán, amidőn a baj még el nem hatalmassodott, forduljanak intézetünkhöz. Kérelmezni fogjuk illetékes helyen, hogy betegeinknek a betegápolási alap terhére ingyen gyógyszer rendelkezessünk. Kezelésbe és gondozásba vesszük nemcsak az önként jelentkezőket, hanem bármelyik orvostársunk által az intézetbe utalt betegeket is és szívesen vállaljuk magunkra kollegáink által beküldött váladékok górosóvi vizsgálatát.

Gondozásunk további fontos tárgyát képezendi a tüdőbeteg családtagjainak, különösen a gyermekek egészségi állapotára való felügyelet. Újabb statisztikai adatok szerint ugyanis a tuberkulózis mindinkább nagyobbodó pusztítást visz véghez a szegény és serdülő gyermekkoruk közt, nagyobb, mint a vörheny és diptheritisz. Anyagi erőnkhez mérten törekedünk kell a veszélyeztetett gyermekeket egészséges családokhoz kitelepíteni és ezáltal a fertőzéstől megóvni, s életnek megtartani. Nagy és nehez feladat, mert anyagi erőnk ehez, sajna, még nagyon kezdetlegesek. Országunk szegénységét soha sem éreztem nyomasztóbban, mint midőn külföldön láttam a sok tengerparti gyermektelepet, ahová hatbetűs, nyolchetűs turnusokban hoznak százakra menő vézna gyermekeket, kik innét új életre kelve térnek ismét vissza a városokba. A tengerparti üdülő otthonokat, ahol sok százra menő, a tüdőbaj első stádiumában leledző nők nyertek vissza egészségüket; az erdei üdülő-helyeket, ahová a betegsegélyző pénztárak küldik beteg munkássikat; az erdő-iskolákat, ahol gyenge, csenevész gyermekek az erdő közepén fölállított iskola-padokon, az ur Isten szabad levegőjében szereznek egészséget és nyertek oktatást. Mindezen intézmények nálunk majdnem egészen ismeretlenek. De vala-

„Nagyemlétságu *Lukács György Léva*.

Örömmel értesülünk mindketten az ujonan elkészült tüdőbeteg-gondozó-intézet megnyitásáról. A diszközgyűlésnek hálás köszönetet meleg megemlékezéséért és üdvözléért, melyet őszinte szívvel viszonzunk mindketten. Kívánva, hogy az ég áldása legyen önfeláldozó emberbaráti nemes működésükön.

*József főherceg*.\*

Végül még *Mailáth István* alispán a vármegye nevében hálás köszönetet mondván Léva városának az új intézet létesítéséért, — a közgyűlés befejeztetett.

A közgyűlés jelen voltak nagy többsége részint a városház elé rendelt fogadók, részint gyalog a Honvéd-utcának 34. számú házába vonult, ahol az intézet van, melynek helyiségei a következők: egy üvegezett, zárt folyosó, váró-, rendelésosoba és laboratórium. Az intézetben dr. *Frommer Ignác* kalauzolta a látogatókat, bemutatván a minden tekintetben kiváló és modern berendezést, és pedig: a betegek nyilván tartására, kezelésére, kitanítására és segélyezésére vonatkozó nyomtatványokat, — a rendelésosobában és laboratóriumban el vannak helyezve: a betegek testsúlyának megállapítására szolgáló mérleg, — a kóranagyok megvizsgálásához és azoknak megsemmisítéséhez és ártalmatlanná tételéhez szükséges górosó, sterilizátorok stb.

A közönség teljes megalégedéssel szemlélte az intézet céljainak megfelelő helyiségeket.

A diszközgyűlést és az intézet megnyitását a városi szálloda színhástermében

minthogy ezelőtt hét évvel csak egy szanatorium volt Magyarországon, a budakeszii Erzsébet-szanatorium, azóta pedig társadalmi uton létre jött a gyulai József-szanatorium és nemsokára fölépül a debreczeni is, — valaminthogy ezelőtt hét évvel talán egy tüdőbeteg-gondozó intézet sem állott fenn és mostan, immár mi állunk a negyedik helyen az országban: erős hitem és meggyőződés, hogy társadalmunk eredményesen fog tovább haladni a megkezdett ösvényen és ezen reményben bizvást ajánlom a mi szegénket, dispensaireünket is társadalmunk támogatásába önmagamat pedig és dr. *Lauffer* Lipót munkatársamat a diszközgyűlés szíves jóindulatába és kérem a t. diszközgyűlést, miszerint ezen jelentésemet tudomásul venni szíveskedjék.

## Különfélék.

— **A lévai uradalom** — nemes szívű kormányzójának, *Schoeller* Gusztáv urnak ajánlatára — 2000 koronát adományozott a lévai kisiparosok 30 tagból álló csoportjának családi otthonok felépítéséhez. E nemes tett magában rejt a hálás elismerésnek legszébb jutalmát. — Mint értesülünk — ezen kisiparos-kör szerény tagjai nélkülözések mellett, megtakarított fillérekből háztelkeket igyekeznek szerezni, hogy ezeken a város és a jobb módú közönség kegyes támogatásával hájékat építsenek szegény sorsban, nélkülözések mellett élő családjaik számára. — Adja Isten, hogy e szegény családok törekvése, a jobb helyzetben élők kegyes támogatása által minél előbb megvalósuljon!

— **Főigazgatói látogatás.** *Albrecht* János a pozsonyi tanterület új főigazgatója a múlt héten öt napot töltött Léván, amely idő alatt hivatalosan meglátogatta a főigazgató minden osztályát. A főigazgató, aki tegnap a déli vonattal távozott körünkből, a tapasztaltak felett minden tekintetben teljes megalégedésének adott kifejezést.

— **Ismeretterjesztő előadások.** A *Kath. Körben* ma este 5 órákor lesz az ádventi időszakban az első ismeretterjesztő

rendezett kedélyes társaságát követte, amely igen gazdag volt a szebbnél-szebb tólstókban. Ezeknek sorát *Báthy László* prépost nyitotta meg, aki *Lukács Györgyre*, — ez pedig Léva város társadalmára emelte poharát. *Holl Sándor* *Mailáth István* alispánt, — *Csakey Vilmos* dr. *Frommer Ignác*ot éltette, aki az ő kedves segítő társait, Léva város nemeslelkű hölgyeit köszöntötte fel, akik nélkül — úgy mond — az áldásos intézet nem létesülhetett volna. Soha meg nem szűnő hálával fog megemlékezni azon jószág támogatásukról, mellyel törekvéseit elősegítették. — Éltette továbbá *Bittó Gyula* honvédőrnagyot, aki oly szépen ápolja a honvédség és a polgárság között a jó viszonyt és egyetértést a végül dr. *Beukó Lajos* kir. tanácsost, aki már 49 év óta általánosan nagyrabecsült tisztí főnöke a vármegyének. Költői lendületű felköszöntőt mondott *Bobok Mária* a tuberkulózis ellen küzdő harcosokra, — *Bittó Gyula* Léva városára, — *Köveskúti Jenő* *Pakóts Józsefre* s az *Báthy Lászlóra* emelték poharaikat.

Isten áldása legyen városunk ezen új, humanitárius intézetén s lelkes vezetőinek buzgó munkálkodása mellett nyújtson gyógyulást és enyhületet a szegénysorsu tüdőbetegeknek!

J. F.



előadás, amelyen vetített képekkel *Lourdes* körül bemutatásra. Szavaini fog: *Dodék* Ilonka; cimbalmon játékos: *Handel* Mariska. — *Pénteken*, dec. 8-án tartják a második előadást; ennek műsora: 1. Felolvasás *A szabadkőművesekről*. 2. Szaval: *Izsf* Ilona. 3. Zongorán játszik: *Teszák* Erzsike. — Az előadások, amelyek a kör vérdégek is legszívesebben lát, — díjtalanok, csupán a költségek fedezésére 20 fillér fizetendő személyenként.

— **Esküvő.** *Kiss Hildát*, *Kiss Mihály*-nak, vármegyénk érdeműs árvaszeiki elöl-kének kedves leányát f. évi november hó 29-én vezette oltárhoz Aranyosmaróton *Rákossy Márton*, gróf *Károlyi Lajos* erdői hitbizományi uradalmának s. erdőmérnöke. — Allandó s boldog meglegetés kísérje frigyüket!

— **Gyászhr.** *Kiss Sándor*, a nygkálnai ref. egyháznak tanítója — mint öszinte részvétel értesítünk — mult hó 23-án elhunyt. A meghaldoguit — miat a régi tanítói gárdának egyik derek tagja — évek hosszú során át működött a nevezett községben s ezen idő alatt kiváló szorgalmával kivívta magának az egyház híveinek szeretetét és hálaját. Temetésén, mely mult hó 26-án a legnagyobb részvétel mellett ment végbe, — *Csekey Dávid* alsóvárdi lelkész bucsuztatta el hivatól; a temetőben pedig *Tóth István* lévai ref. tanító a karsársak nevében mondotta el a sírról az alkalomra irt szép és megható költeményét. — Béke porain!

— **Postanövédek felvétele.** A posta- és táviróigazgatóság a posta- és táviró-kezelési teendőik ellátására és elajánlottsága korlátlan számban alkalmas növendéket az egyes hivatalokban. Pályázatban azok, akik magyarul tudnak és a középiskola negy osztályát végezték, de nem idősebbek tizenhat esztendősnél. Az iskola bevégezése és a növendékekkel való fölvetel között legfeljebb egy esztendő időköz lehet, amely esetben igazolni kell, hogy az illető hol tartozott azelőtt az év alatt és mivel foglalkozott. A pályázók orkölcsi és orvosi bizonyítványával felszerelt kérvényüket dec. 31-ig tartoznak benyújtani annál a posta- és táviróigazgatóságnál, amelynek területén laknak. A fölvetel növendékeit legkésőbb 1912. február 1-én kezdik meg működésüket; tizennyolc éves korukban rendszeres kezelőtségi állásokat töltenek be velük.

— **Jótekönyöcü hangverseny.** A lévai ref. egyház 1912. évi január hó 8-án jótekönyöcü *Kálvineum*-hangversenyt rendez, amelynek védnökségét eddig gróf *Coudenhove* Kuno szelizi nagybirtokos, báró *Kürthy* Lajos vármegyénk főispánja és báró *Révay* László fogadták el.

— **Az üzi vetések.** A földmívelésügyi miniszternek legutóbb kiadott jelentése szerint az üzi vetések az egész országban igen jól állanak, a koraiak már szép bokrosak is, a késlesek hasonlóan jól keltek ki és szépen fejlődnek. Az idejű üz tehát biztató a jövőre, de csak a tél nem okoz a vetésekben valami kárt.

— **A garamenti gyujtogatók.** Tíz napig tartó, isgalmas tárgyalás után ma egy hete holt meg az aranyosmaróti kir. törvényszék, mint esküdőbíróóság a garamenti rabló-szövetség bűnygyében ítéletét, amely egy időre legalább megszakadította környékünket a gyujtogatóktól és rablókól. E hó 17-én reggel nyitotta meg *Kail Antal* törvényszéki elnök a tárgyalást, előadó bíró *Kerekes Zoltán*, szavazó bíró *Kraicz Ernő*. A rendkívül hosszúnak ígérkező tárgyalásra pótbírónak az elnök *Gá-Homoky Kálmán* dr.-t hívta be. Heten ültek a vildottak padján: *Mancz István* nagykálnai lakos, molnár, a banda feje, ki makacs tagadása által rendkívül ellenszenves színben tüntette fel magát, *Szabó István* felsóvárdi, *Erdélyi József* alsóvárdi, *Czimer Kálmán* kiskálnai, *Szabó Lajos*, *Magyar István* és *Pozsgai István* felsóvárdi molnárok. *Tóth Szabó Lajos* felsóvárdi molnár betegsége miatt nem jelenhetett meg, mivel egy ló málbe rugta. A kövzadát *Leyrer László* kir. ügyész képviselte. A védők voltak: *Belczá István*, dr. *Lányi Gyula*, dr. *Pongrácz József*, dr. *Ardó Sándor*, dr. *Szilányi Aurél*, dr. *Wildmann Jenő* aranyosmaróti és dr. *Rohonyi Gyula* lévai ügyvédek. Az esküdtek k sor-solása után a vádoltakat hallgatták ki egyenként az ügyészség által előterjesztett következő vádpontokra: I. 1908. apr. 11 én éjjel *Pádár Gyula* alsópéti gőzmalomnak felgyujtását közös egyetértéssel elhatározza, *Szabó Lajost* az styja *Szabó István* kérésével és annak folytonos emlegetésével, hogy

ha a malmot fel nem gyujtja, úgy megélni nem tudnak, mert a malom keresetüket elveszi, *Erdélyi József* pedig pénz és ruha ígérettel a malom felgyujtására szándékosan reábrították, minek folytán *Szabó Lajos Mancz Istvánnal* együtt azon éjjel *Alkópélen Pádár Gyula* gőzmalomát, a midőn ebben emberk tartózkodtak, (ezt tudva) szándékosan felgyujtották olykép, hogy a magukkal vitt zsákokat, ruhadarabokat és kőcot *Mancz István* bepetrolumozta s *Szabó Lajosnak* feladogatta, ez pedig azokat meggyujtva, a malom ablakán át a malomba bedobta, mitől a malom padozata lángot fogott, de a malombeliek a tüzet észrevevén, eloltották s így a malom le nem égett. II. 1909. év tavaszán egy éjjelen, *Szabó István* és *Erdélyi József Fádár Gyula* malomát újból felgyujtani megkísérelték. III. Ugyancsak *Fádár Gyula* alsópéti gőzmalomnak felgyujtását közös egyetértéssel 1909. június hó elején ismét megkísérelte *Erdélyi József*, *Szabó Lajos*, *Szabó István* és *Mancz István*, de őket az udvarról kirohant két kutya elriasztotta. IV. *Pádár Gyula* alkópéti gőzmalomnak felgyujtását közös egyetértéssel elhatározták, e célból 1911. évi június hó 11—12-ike közötti éjjelen *Alkópéle* mentek és *Fádár Gyula* malomát, midőn abban emberek voltak, (ezt tudva) szándékosan felgyujtották olykép, hogy *Mancz István Szabó Lajost* az ablakhoz felmelle, *Szabó Lajos* az ablakot benyomta s a *Mancz István* bepetrolumozott és feladogott zsákokat, rongyokat és kőcotot meggyujtva, az ablakon át a malomba dobta s az, mintegy 68000 kor. kárértékben leégett. V. *Fádár Gyula* ujonnan felépített malomnak felgyujtását *Erdélyi József*, *Magyar István*, *Szabó Lajos*, *Szabó István*, *Mancz István* és *Czimer Kálmán* ujra megkísérelték 1910. évi október hó 16-án éjjel, azonban az őt őket észrevevén, feljűk lőt s ők elszaladtak. VI. 1909. évi június hó 28—29-ike közti éjjelen *Horn Jakab* barsendredi lakosnak a *Barandréden* volt, ugynevezett „*Caugró*“ gőzmalomát gyujtották fel *Erdélyi József*, *Szabó Lajos*, *Szabó István* és *Mancz István* és pedig akként, hogy *Mancz István* az udvarról egy szekérodalat hozott, azt a malom falához támasztotta, *Szabó Lajos* azon felmászott, a malom ablakát betörte, *Mancz István* a zsákokat bepetrolumozta, *Szabó Lajosnak* feladogatta, ez pedig azokat meggyujtva, a malom ablakán át a malomba bedobta, amitől a malom, amelyben akkor senki sem tartózkodott bent, — tüzet fogott s mintegy 100000 kor. kárértékben leégett. A többiek ez alatt fegyverrel őrt állottak. VII. 1910. július 14-én éjjel *Czimer József* és *Szűcs Károly* kiskálnai lakosok közös tulajdonú képezett kiskálnai garami vízi-malmot felgyujtották, miáltal a malom mintegy 6725 kor. értékben leégett. VIII. 1910. november 16-án, *Czimer József* kiskálnai lakos ujonnan felépített vízi-malmát próbálták felgyujtani, de a malombeliek az égő zsákokat, melől azoktól a malom lángra kapott volna, eloltották. IX. Felsőváradon 1909. évi július hó 4-én éjjel *Csatai Zsigmond* ottani lakos szalma-fedeles házat, amikor abban az egész család bent aludt, szándékosan felgyujtották, minek folytán *Csatai Zsigmond* haza, *Nagy Lajos* haza és *Magyar István* pajtája is leégett. X. Előzetesen összebeszéltek, hogy *Hohberg József* hajkai lakost kirabolják, e célból 1910. évi december hó 15-ike és 16-ika közötti éjjelen felfegyverkezve *Bajkára*, *Hohberg József* kastélyához mentek, ott *Mancz István* fegyverrel kezében őrt állott, *Szabó Lajos*, *Szabó István* és *Czimer Kálmán* a kastély egyik ablakát erőszakkal kifeszítették; az ablakon át felfegyverkezve bemásztak és szobáról-szobára mentek, hogy *Hohberg József* pénzét tőle erőszakkal elvegyék, de e közben *Szabó Lajos* *Faufeder Hugó* ispán által megöveztet, minek folytán eltávoztak anélkül, hogy bármit elvittek volna. XI. Ugyanekkor *Czimer Kálmán* a kastélyban az ajtót át revoverból egyszer *Faufeder Hugó* ispán szobájába lőtt, hogy őt agyonlője, de a halálos eredmény azonban akaratlan kívül aló ok miatt be nem következett. XII. 1910. évi december hó 22—23 közötti éjjelen felfegyverkezve *Baracsán*, *Kelecsényi Ráfael* ottani nagybir-

tokos kastélyát akarták kirabolni, a kastély ablakát kifeszítették, azon át a kastélyba bemásztak, szobáról szobára mentek, de a házbeliek őket észrevevén, lármát csaptak, minek folytán eltávoztak anélkül, hogy bármit is elvittek volna. XIII. 1910. nov. hó 12-én éjjel fegyveresen Alsóváradra *Csekey Dávid* lelkész udvarába mentek, ott *Mancz István* az istállóból hozott lárcoccal a kaput belülről bezárta, majd az iroda ablakát kitérte s megparancsolta *Szabó Lajosnak* és *Czimer Kálmán*nak, hogy mász-szarak be, míg *Mancz* és *Szabó István* őrt állottak, *Szabó Lajos* és *Czimer Kálmán* az iroda ablakán át bemásztak, a lakásban több szekrényt és az iróasztalt felfeszítették s onnét *Csekey Dávid* kárára mintegy 2600 korona értékű ekzert, egyéb ingóságot és készpénzt, valamint egy zárt perselyt, melyet aztán *Mancz István* a *Garam* partján feltört, elvittek. XIV. Felsőváradon 1907. évi augusztus hó 17-ikére menő éjjelen *Nagy Imre* ottani *Jakos* lakásából, a ház falának kibontása után 2000 kor. készpénzt elvittek. XV. Felsőváradon 1909. év őszén, fegyveresen *Demeter Andrást* akarták kirabolni, de a szomszédok észrevettek, ezért eltávoztak. XVI. 1908. évi szeptember hó 19-re menő éjjelen *Iólya Lajos* zárt méhéséből 2 méhást elvittek. XVII. 1909. évi december hó 23-án éjjel Alsóvárad község határában a távbeszélő huzalt baltával eltűzték. XVIII. Sőt egymást is meglópták, mert 1910. évben *Erdélyi József* malmában a darálás végett küldött 5—600 meteresza kukoricából 200 koronát el-sikkasztottak. *Mancz István* megtagadott minden közöseteg társasáit, noha a banda többi tagja beismerte legtöbb túlcselekményben való részességét. *Magyar István* és *Pozsgai István* tagadták, hogy ők a rablószövetségben részt vettek volna. A bizonyítási eljárás befejezése után a kir. ügyész terjesztette elő terjedelmes, a bűnygy legkisebb tézisaira is kiterjedő vádbeszédet, mely mely benyomást tett az esküdtekre. Ezután a védők mondták el vádbeszédeiket, melyek közül dr. *Ardó Sándor* és dr. *Lányi Gyula* vádbeszédei tartami és formai szépségük által is kiütöttek. Az esküdtekhez 112 kérdést intéztek. Nagy érdeklődés mellett hirdette ki dr. *Klein Jakab* lévai ügyvéd, az esküdtek főnöke a verdiktet, amely szerint a *Csatai Zsigmond* kárára ékővetett gyujtogatás esetét kivéve, valamennyi bűncselekményben bűnösöknek mondták ki *Manczot*, *Szabó Istvánt* és *Lajost*, *Erdélyt* és *Czimer Kálmánt*. Az ítéletet 1911. évi november 26-án este 6 órakor hirdette ki a bíróság, amely szerint *Mancz István* 10 évi, *Czimer Kálmán* és *Szabó Lajos* 9—9 évi, *Erdélyi József* 8 évi és *Szabó István* 7 évi fegyházra ítéltetett. Míg *Magyar István* és *Pozsgai István* az ellenök emelt vad alól felmentettek. Az ítelet ellen az ügyész súlyosítás miatt, a védők pedig a felmentésért semmisségi panaszát jelentettek be.

— **Templomszentelés.** A hontvármegyei *Selet* községnek, — mint tudostónk írja — mult hó 26-án örömapja volt, mert *Kohl* Medárd püspök akkor szentelte fel a községnek 1738-ban barakk-szerűen épített, de már nagyon elhanyagolt állapotban levő római kath. templomát, amelynek restaurálására — dr. *Reindl* *Roman* plebanos közbejárása folytán — a horcegprímás tetemes összeget fordított. A hívek adozatkészségéből a templom bejeje is oly szépen állt alakitva, hogy nemcsak Hontvármegyében, hanem messze vidéken ritkítja párját. Jellemzi a templomot, hogy kizárólag magyar szentek képei és szobrai díszítik. A templom altszerű kiféltése, az összes szobrok és faragványok *Krause* József szimeczányai szobrász és festő jó íze és díszesretére vallanak.

— **Közgyűlés.** A Barsmegyei Gazdasági Egyesület e hó 10. en, d. e. 10 órakor a városbáza nagyteremben közgyűlést tart, amelynek tárgysorozata a következő: 1. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezett sűrűrpkánitáson elnyert díjak kiosztása. 2. Jelentés az egyesület f. évi működéséről. 3. A jövő évi költségelőirányzat bemutatása. 4. Előterjesztés a jövő évi működésére. 5. Az egyesület által

a Svajcban beszerzett tenyésztetnek be-  
vásárlásáról szóló jelentés. 6. A szomszédos  
társaságok átírta a gazd. egyesületek  
által tervezett műtrágyagyár létesítése  
tárgyában. 7. Átiratok és esetleges indit-  
ványok.

— **Bejtélyes baleset.** Lamos György  
vasutipályáról, aki a Kőrmöcsbánya-Jánoshegy  
közötti 177. sz. őrháznál volt alkalmazva,  
é h 26 án este a rendes időben pályá-  
szemlére indult el. Tíz óra felé járt az idő.  
Felesége és nyolc gyermeke hiába várják.  
Rosszat sejtve, keresésére indultak el a  
csakhamar meg is találták a pálya mentén  
holtan. Azt hiszik, hogy a Ruttka felől  
jövő gép ütötte el. De küönbe, hogy a  
fején látszó két mély seben kívüli egyéb  
tűrés vagy tes'conkítás egyáltalában nincs,  
ugy, hogy a szerencsétlenségéig alig is lehet  
megmagyarázni.

— **Jurista bál.** Még csak most kez-  
dődtött meg az advent és hosszú idő vázart  
el a firsangól, — a Magyar Jogász Sport-  
Egylettől már is szon értesítést kaptuk,  
hogy 1912. február hó 10-én a Royal-száló  
őszes termeiben a régi **Jurista-Bál** eleve-  
niti fel hajdani fényében. A rendezőség a  
dátumot a bál iránt érdeklődőknek figyel-  
mébe és szerencsétlenségéig ajánlja.

— **Kinevezés.** A hercegprímás néhai  
Bedross József halálával megüresedett n.-salói  
erdészeti kerületbe **Schmidt Ernő** primási  
erdőmérnököt erdőmesterre nevezte ki.

— **A hadkötelesek figyelmébe.** Az  
1889., 1890. és 1891. esztendőben született  
hadköteleseknek 10 koronától 100 koronáig  
terjedhető pénzbüntetés terhe alatt már  
most kell jelentkezniök az összeírás érde-  
kében a rendőrkapitányság katonai ügyosz-  
tályánál.

— **A vámsorompók.** Az utazó közönség, különö-  
sen az automobil utazókra nézve nagyon veszélyes  
azon körülmény, hogy sok helyen a vámsorompókat  
éjjel nem világítják meg. Azonkívül a vámsorompókra  
külön jelzőlámpákkal fel nem hívják az utazók figyel-  
mét. A kereskedelemügyi miniszter most felhívta  
a törvényhatóságokat a szükséges intézkedések meg-  
tételére.

— **Megzavart lakodalm.** *Jakab*  
János földmives fia mult hó 29.-én tartotta  
esküvőjét Ujbarson. Amikor a vendégek  
este javában mulattak *Jakab* házában, eddig  
még ismeretlen tettes felgyújtotta a kert  
végében levő szalmát, amelytől a pajta is  
tüzet fogott s teljesen leégett. A nagyobb  
veszedelmet a násszép gátolta meg, amely  
a terített asztaloktól a tűzhöz sietett és  
rövid idő alatt lokalizálta azt.

— **A karácsonyi ünnepek alkal-  
mából közlekedő külön személyvona-  
tok.** A karácsonyi ünnepek alkalmából  
várható erősebb személyforgalom oká-  
talan és rendes lebonyolítás, valamint az  
utazó-közönség kényelme érdekében a ren-  
des személyszállító vonatokon kívül az  
alább felsorolt vidékünket érdeklő vonalakon  
külön személy- vagy és személy-  
szállító tehervonatok fognak közlekedni:  
*Budapest nyugati pályaudvarról Marcheggig,  
illetve Wienig.* December hó 23.-án külön  
személyvonat közlekedik I. II. és III. osztá-  
nyú kocikkal. Indul Budapest nyugati p.  
udvarról este 9 óra 40 perckor, érkezik  
Wienbe reggel 6 óra 5 perckor. *Pozsonytól*  
*Budapest nyugati p. udvarig* f. évi december  
23. 24.-én és 1912. évi január 1. 2.-án  
külön személyszállító tehervonatt közlekedik  
I. II. III. oszt. kocikkal. Indul Pozsonyból  
éjjel 1 óra és 13 perckor, érkezik  
Budapest nyugati p. udvarra reggel 6 óra  
55 perckor. *Budapest nyugati p. udvartól*  
*Zsolnádig* december hó 23.-án külön sze-  
mélyvonat közlekedik I. II. III. oszt. koc-  
sikkal. Indul Budapest nyugati p. udvarról  
este 8 óra 50 perckor, érkezik Zsolnára  
reggel 6 óra 20 perckor. Zsolnán c. atak-  
zást talál Oderberg és Kassa felé. *Pozsony-  
tól Zsolnádig* december 22. és 23.-án külön  
személyvonat közlekedik I. II. III. kocikkal.  
Indul Pozsonyból éjjel 10 óra 12 perckor  
érkezik Zsolnára éjjel 3. óra 44 perckor.  
Zsolnán csatlakozást talál Oderberg és  
Kassa felé. *Lipótvártól Pozsonyig* f. évi de-  
cember 23. 24. 26. 27. 31.-én és 1912. évi  
január 1. 2.-án külön személyvonat közleke-  
dik I. II. III. oszt. kocikkal. Indul Lipót-  
várról d. e. 11 óra 5 perckor, érkezik Po-

zsonyba d. u. 12. óra 49 perckor. A  
felsorolt különvonatokon kívül az ország  
minden irányában indítanak karácsony  
ünnepeire vonatokat, melyek részletes menet-  
rendjeiről a kiadott külön hirdetésny nyújt  
bővebb felvilágosítást.

— **A vásárok megszüntetése.** Mi  
is megemlékeztünk arról, hogy a Pozsonyi  
Kereskedelmi Testület mozgalmat indított  
az országos vásárok megszüntetése iránt.  
Most hozzá kell fűznünk e hírhez, hogy  
Pozsony város legutóbbi közgyűlése az e  
tárgyban beadott javaslatot nem fogadta el.

— **Iskola és községháza építése.**  
Jánosgyarmat község előjárása elhatá-  
rozta, hogy 33 ezer korona költséggel isko-  
lát és 21 ezer korona költséggel község-  
házat építt; a versenyajánlatot f. hó 21-én  
fogják megtartani.

— **A vadállatok és az alkohol.** Barnum híres  
állatsejregleiben, amely most az Egyesült-Államokban  
vendégszerzőpöl, nemrég érdekes kísérleteket végeztek  
annak megállapítása iránt, hogyan viselkednek az  
állatok a szesz-italokkal szemben. Ebből a célból a  
a rendes ivóvíz helyett vizet és cukrozott bort tettek  
az állatok elé és az eredmény az volt, hogy az  
állatok legnagyobb része antialkoholista. Amikor ugyan-  
is megérték a szesz rossz szagát, nemcsak, hogy nem  
ittak az edényből, de azokhoz közel sem mentek.  
Csak a medve és a vizió ittak ki utolsó cseppig a  
a cukrozott bort és a medve csnyáa be is rúgott  
tőle, míg a vizióra semmiféle észrevehető hatása  
nem volt.

**Az aranyér gyógyítására** az  
orvosok szaztele módot ismernek, de  
mindannyian egyetértenek abban, hogy  
a bántalmak és az ezt okozó szokvá-  
nyos székrekedés megszüntetésére egy  
4—5 hétig tartó **Ferencz-József-**  
**keserűvizivás** a legmegbízhatóbb el-  
járás. A kúra nagyon egyszerű és  
kellemes: A beteg rendes életmódja  
folytatása mellett reggelenként éhgyo-  
morra 1/2, esetleg 1 pohár valdó  
„Ferencz József“-vizet iszik. — A baj  
a legtöbb esetben hamar fog meg-  
szűnni, a nyomott közérzés azonban  
biztosan már néhány nap múlva kelle-  
messé fog átváltozni.

**Közönség köréből.**

**Nyilvános köszönet és nyugtázás.**

A „Bars. Tanítóképzés“ újabban az  
elnökség útján küdtek:

- 1. Sándor Baró ref. lelkész (Nagyod) . . . . . 20—  
part, tagdíj 2 évre . . . . .
- 2. Haugya szövetkezete, Adomány . . . . . 50—
- 3. Kriszian Vendel Felsőhámor . . . . . 14—
- 4. Közp. hitelszövetkezet . . . . . 50—
- 5. Gróf Hunyady Károly Alsópál  
(Soborsil) alapító tagdíj . . . . . 100—

Előbb kimutatott összeg . . . . . 759-66  
K. 993 66  
Fogadják hálás elismerő köszönetünket.  
Vámosladány, 1911. nov. 24.

**Végh István**  
elnök.

**Lévai piaciárak.**

Bevételvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány  
Buzsa m.-mészánként 22 kor. 40 fill.—  
22 kor. 80 Katszeres 18 kor. — fill. 19  
kor. — fill. — Rozs 19 kor. 60 fill. 20 kor.  
— fill. Arpa 18 kor. — fill. 18 kor. 80 fill.  
Zab 18 kor. — fill. 20 kor. — fill.  
Kukorica 18 kor. — fill. 20 kor. — fill.  
— Lucse 20 kor. — fill. 21 kor. — fill. —  
Bab 28 kor. — fill. 29 kor. — fill. —  
Kő 12 kor. — fill. 12 kor. — fill.

**Vetomagvak 100 kilónként:** Vörös ló-  
here termése től arankamentes 175—185  
Vörös lóhere kis aránkás 165—175 Vörös  
lóhere, nagy aránkás 150—160 Luczerna  
természetlől arankamentes 130—138 Lu-  
czerna, világos szemű aránkás 110—120

**Az anyakönyvi hivatal bejegyzései**

1911. évi nov. hó 29-től 1911. évi dec. hó 3-ig.

**Születés.**

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Gottfried János Horecany M.	fiú	Al'onz
Petrovics Mihály Kuzbert K.	fiú	László
Gál Sándor Nyíró Eszter	fiú	Sándor
Ördögh Gyula Zilai Zsófi	leány	Lenke
Balogh Endre Korsamer J.	fiú	Endre
Klein Márkus Pollák Julia	fiú	Árpád

**Házasság.**

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Ij. G man Mihály Duboc Caecilia	rkath.
László Verdel Pomothi Erzsébet	rkath.
Szabó Pál Medlenák Mária	rkath.
Sinkovics István Szabó Margit	rkath.

**Halalozás.**

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Lendvai Vince	72 éves	Agg kori kim.
Meisel Samuél	78 éves	Agyvérzés

**Nyiltér.**

**Nyilatkozat.**

A lévai iparos olvasóköriben inkább  
véletlenségből, mint értő szándékkal kath.  
tagtársaimra bántó kijelentést tettem, a  
melyért tőlük ez uton is kérek bocsánatot.

Léván, 1911. nov. 30.

**Juhász Lajos.**

**MOLL-FÉLE  
SEIDLITZ-POR**

Enyhe, oldó háziszser mindazoknak, kik emésztési  
zavarokban és az illő életmód egyéb követke-  
zményeiben szenvednek.  
Egy eredeti doboz ára 2 korona.  
Vidéki gyógyszerertárakban kérjük Moll  
készítményét.

**MOLL-FÉLE  
SÓS-BORSZESZ**

Fájdalom csillapl- **bedörzsölés,**  
tő és erősítő  
elismert, régi jóhírnevű háziszser  
szagattán és hűléből szármaszó  
mindenemű betegségek ellen.  
Eredeti üveg ára 1 kor. 2.  
Kapható minden gyógyszerertárban  
és drogeriában.  
Főszétküldési hely MOLL A. gyógyszerész  
Cs. kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuachbuen 9.

Védjegy: „Horgony“.

**A Liniment. Capsici comp.,  
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már  
sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult  
köszvénynél, oszdnál és meghűlésnél.  
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok  
miatt bevásárláskor óvatatosk legyünk és  
csak olyan eredeti üveget fogadjunk el,  
mely a „Horgony“ védjegygyel és a Richter  
cégjegygyessel ellátott dobozban van csoma-  
golva. Ára üvegekben K.—80, K.1.40 és  
K.2.— és úgyszólván minden gyógyszer-  
tárban kapható. — Főraktár: Török József  
gyógyszerésznél, Budapest.  
Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlanhoz“,  
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

**Gépiró vagy gépirónő**  
kerestetik dr. **Kmoskó Béla** ügy-  
védi irodájába, **Léván.**

Szives tudomására adom az igen  
tisztelt vevő közönségnek, hogy üzle-  
temben az előnyösen ismert

### OCCASIO ELADÁS

mint minden évben, ez idén is folyó  
évi **december hó 1-én** veszi kezdetét.

Eladásra kerülnek: tekete és  
szines selyemszövetek 3 féle árban,  
különbféle rubaszövetek, batisztok és  
ruhavásznak.

**Blumenthal Jónás,**  
női- és uri divatüzlet,  
**Léván.**

## Eladó üzlet.

20 év óta fennálló, jó forgalmu  
fűszerüzlet házzal együtt haláleset  
miatt eladó. **Löwy Salamon** Verebély.

## Uj bérkocsi.

Tisztelettel értesitem a n. é. közön-  
séget, hogy **uj bérkocsi**  
vállalatot létesítettem. — A közönség  
nagybecsű megrendeléseit kérve  
tisztelettel

**Heimann Mór** Léva, Szepesti-utca 4.

## Köhöges

rekodtség, katarat és elnyázkodás,  
görcs- és hűghurut ellen né vásá-  
roljon mást, mint a finomizú

Kaiser-  
féle **Mell Caramellet**  
a „Három fenyő“-vel

**6050** drb. orvosok és magáno-  
soktól származó bizonyít-  
vány igazolja a biztos  
eredményt. Csomagokban 20 és 40  
fill. Dobozban 60 fillér. Kapható:  
Desszeri Bolemann gyógyszerárban  
és Knapp Ignác drogériájában  
**L é v á n.**

## Üzlet átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű  
közönség szives tudomására hozni, hogy  
a **LEHOCZKY BÉLA borbély és**  
**fodrász üzletét** (Friedmann-féle ház-  
ban) **átvettem.**

Főtörökvésem oda fog irányulni,  
hogy a mai kor igényeinek és a leg-  
messzebbmenő követelményeknek is  
megfelelhessek.

A nagyérdemű közönség szives párt-  
fogását kérve, maradtam

tisztelettel

**Gápel János**

Lorbély és fodrász.

**Császárfürdő.** Budapesten Nyári,  
és téli gyógyhely a  
nagyirigalmasrend tulajdona. Elsőrangu  
Kénes hévívízü gyógyfürdő; modern beren-  
dezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők,  
iszaporogatások, uszodák, külön hőpályák és  
urak részére. Török-, kő- és márványfür-  
dők: hőlég-, szénsavas- és villamosvízfür-  
dők. A fürdők kitűnő eredménnyel haszná-  
latnak főleg csuzos bántalmaknál és ideg-  
bajok ellen ivó-kúra és légzőszervek hurutos  
eseteiben a testi pangásoknál 200 kényelmes  
lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak.  
Gyógy és zenedíj nincs. Prospektust ingyen  
és bérmentve küld.

Az igazgatóság.

## Eladó péküzlet.

Losoncon a város legfor-  
galmasabb helyén egy 40  
év óta tennálló és azóta  
**virágzó** — — —

## péküzlet

családi okokból bérbeadó,  
esetleg házzal együtt (eme-  
letes sarok) eladó.

Bővebb értesítést ad özv.  
**Sántha Zsigmondné** tulaj-  
donos Losonczon.

## Mikulásra - ajánlunk:

	korona
Malaga szőlő sur Choix	1 kg. 2:20
" " extra Royanc	" 2:60
Loncum füge legfinomabb	" 1:40
Sultán füge	" 0:70
Koszoru füge	" 0:56
Francia datolya legfin.	" 2:60
Prünella	" 2:20
Krach mandula	" 2:80
Salon csukorka	" 1:50
Mikulás csizma } csukorkával töltve }	1 drb. 0:80
Mikulás csizma nagy } csukorkával töltve }	" 1:10
Valódi prágai sonka	1 kg. 2:70
Izléses Mikulás csukorka — Cartonok, Borok, Pezsgők, Cognac, Likőrök stb.	

Ezen áraink **december 20-ig** érvényesek.

Kiváló tisztelettel

**Engel József és fia.**

Telefon szám: 11.

**Acetyien világítás** teljes fel-  
szerelésé  
eladó. Megtekinthető a **Léval Casinóban.**

## Tüzifa

porosz kőszén és pirszén-  
rendeléseket elfogad és  
házhoz szállít

**Braun József és fia.**

Iroda: Honvéd-utca Wertheimer ház.

## BÉRKOCSI BUNDA és LABZSÁK.

Ezennel van szerencsém a  
n. é. k. tudomására adni, hogy  
bérkocsi üzletemet, a mai kor  
igényeinek teljesen megfelelő egy  
uj csukott kocsival bővítettem ki

Egyben van szerencsém érte  
síteni, hogy a hideg idők bekövet-  
keztével kocsiaim használatához  
teljesen új bundát és labzásokot cse-  
kely díjért kölcsönözök. N. b. párt  
fogást kérve, maradtam,

kész szolgálattal

**ERTLER HENRIK**

bérkocsi tulajdonos.

Feltűnő olcsó

## Karácsonyi occasiót

tart f. hó 25-től december 31-ig

**Schönstein Henrik**

divatáruháza.

Eladásra kerülnek: Kosztüm, Női ruha. Bluz-kelmék,  
Batist és Saphirek, Selyem- és mosóárak, Kézimunkák,  
Szőrmeárak, Vásznon- és damaszt-árak, Barchettek és

az összes divatcikkek.

Maradékot minden elfogadható áron kiarusítom.

Férfi divatáru-cikkek mélyen leszállított árban.

Képeskönyvek, diszmunkák.  
ifjusági olvasmányok,  
**IMAKÖNYVEK**  
nagy választékban

**NYITRAI és TÁRSA R. T.**

könyvkereskedésében,

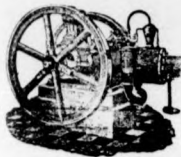
— **LÉVÁN.** —

# „CLIMAX“

nyersolajmotor.

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemelő. Versenyképes árak  
Elsőrangú minőség. Több ezer referencia.

Pénzt  
takarít meg!



Bachrich és Társa  
motorgyári főktelep  
Budapest, V/9. Szabadságter 17 sz.  
(Tőzsde palota).  
Telefonszám 71—01. Sürgőnyezim „CLIMAX“.

## Csőd-tömegeladási hirdetmény.

Vb. **Lósert Dezső** lévai kereskedő csődügyében a választmány határozata folytán közhírré teszem, hogy a csődleltár 1—40, 42—80, 82—127, 129, 132—497. és 499—525. t. alatti összesen 4252 korona 16 fillér beszerzési s illetve 2811 korona 75 fillér forgalmi értékben felvett fűszer, vegyes és csemege áruk, ugy továbbá a csődleltár 526—536 t. alatt felvett összesen 1782 korona beszerzési és 925 korona forgalmi értékben felvett üzlet berendezési tárgyak zárt írásbeli ajánlat utján folyó

1911. évi december hó 14-én

el fognak adatni.

Zárt írásbeli ajánlatok a fűszer- és vegyesárukra, valamint az üzletberendezési tárgyakra akár külön-külön, akár együttesen is megtehetők. Bánatpénzül az áruajánlatra nézve 300 korona, a berendezésre nézve 100 kor. állapítatik meg.

A bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok alulírott tömeggondnoknál legkésőbb folyó

1911. évi december 14. napjának déli 12 órájáig adandók be. A választmány a beérkezett ajánlatok felett ugyanazon napon délután 3 órakor tartandó ülésében határoz.

A választmány fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon határozhasson, esetleg az értékesítés más módját választhassa.

A csőd-tömeg az áruk mennyiségeért, minőségeért és a leltárbeli esetleges tévedésekért szavatosságot nem vállal. Az ajánlat elfogadásának időpontjától a veszély a vevőt terheli.

A vevő tartozik a vételárat és a vételi illetéket a tömeggondnok kezéhez nyomban lefizetni, ellenkező esetben bánatpénzét a tömeg javára elveszti. Az áruk legkésőbb 10 nap alatt elszállítandók.

Az áruraktár és csődleltár közbenjöttöm mellett a szokásos irodai órák alatt megtekinthetők.

Léva, 1911. évi november hó 28.

Dr. Laufer Arthur  
csőd-tömeggondnok.

8466—1911. szám.

## Kiadó bolthelyiségek.

Közhírré teszem, hogy a városház épületében levő következő üzlethelyiségek, u. m. az Amstetter-féle bolt és trafik helyiségek, a Schweisz és Trebisch-féle és a Kovács Sándor-féle bolt helyiségek és a Lang-féle kávéházi és vendéglői helyiségek az 1912. évi szeptember hó 15-től esetleg november hó 1-től kezdődőleg bérbeadandók lesznek.

Felhívom az érdeklődőket, hogy a bérletre vonatkozó ajánlataikat hivatalomnál 1912. évi január hó 15-ig adják be. — Megjegyzem, hogy a Lang-féle kávéház és vendéglői helyiség hasonló üzlet céljaira nem adatik bérbé.

Léva, 1911. évi november 28-án.

Bódogh Lajos  
polgármester.

==== Ezentul ====

### Kőbányai dupla

# Márciusi sör

(a magyar sörtermékek legkitünőbbje.)

vendéglőmben kimérésre kerül.

Szíves pártfogást kér

Tisztelettel

FERTIKÓ JÓZSEF.

## A jó tanács olcsó!

Vásároljon csakis jó mosószereket, mert csakis ezek olcsók a használatban, mivel kiadósak és a ruhát kimélik. Kérjük, hogy a bevásárlásnál figyeljen a „SCHICHT“ névre és a SZARVAS VAS védjegyre, mert ezek védik meg ruhaneműjét csekély értékű mosószerek által okozott rongálástól. Ezen védjegyek szavatolnak a tökéletes tisztaságért!

A ruha beáztatására a legjobb szer az „ASSZONYDICSÉRET“ mosópor.



## A rossz tanács drága!

Ne kövesse azon rossz tanácsokat, melyek Önt „OLCSÓ“ s külsőleg a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓSZAPPANHOZ hasonló mosószerek vásárlására akarják bírni. Az olcsó mosószerek a legdrágábbak és mindenkit óvnunk kell ilyenek használatától, mert ezek a legtöbb esetben tisztátalanok, inkább a ruhát és a kezeket támadják meg, mint a szennyet és a ruhának kellemetlen szagot adnak.

A ruha beáztatására a legjobb szer az „ASSZONYDICSÉRET“ mosópor.

# Kalocsay Gyula

szita-, rosta- és sodrony-kerítés készítő

== Léván. ==



KALOCSAY GYULA LÉVÁ.

Elvállal: sodrony-kerítések, temetők, sétányok, faiskolák, sírkerítések, kavics és homok-áthányók és egyéb gazdasági területek bekerítését, ugyancsak mindenemű e szakmába vágó munkák és javítások jutányos áron.

# KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára LÉVÁN.

— Telefon szám: 33. —

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választékú

állandó gépkiallítás van berendezve, melynek megtekintésére az érdeklődő közönséget — vétel kötelezettség nélkül is — mindenkor szívesen látom és szakszerű magyarázatokkal készséggel szolgállok.

== Hazai gyártmányu gépek

u. m. **HOFHERR** és **SCHRANTZ**-féle gőzcéplő gépezetek, **GANZ**-féle motorok minden nagyságban, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

## Ajánljuk:

legolcsóbb napi árak számításával elsőrendű, direktforrásokból beszerzett

fűszer- és gyarmatárainkat,

valamint állandóan friss csemege-sajt, naponta érkező felvágott és egyéb csemegeárainkat.

Közvetlen kávéimportunk folytán

## kávéink

ugy ár, mint minőség tekintetében versenyen kívüliek!

Gépolaj, gépkenőcs, tavottaszir, carbolineum, aszfalt-fedélemez, gummi-és aszbesztáru, potroleum benzín, carbit és kátrány, vegyi termékek, gyanta, kénpor, kék és zöld gálicz, raffia-háncs, mindennemű festékáru padló pormentesítő olaj, campolin vízhatlan kenőcs,

portland és románcement

állandó nagy gyári raktára.

M. kir. marhasó és lőpor-áruda.

**DISZKOSZORUK,**

fa- és érckoporsók gyári áron!

## Varrógépek

5 évi jótállásra.

# Kern Testvérek

fűszer-, gyarmatáru- és vasnagykereskedése

Telefon 14. L É V Á. Alapított 1881.

Ajánljuk továbbá ujonnan berendezett vasárházunkat.

Állandó raktárt tartunk legfinomabb **nickel**, **aluminium**, **email**, öntött és lemez

## konyhaedényekből,

egyensúly-, táblás és tizedes mérlegekből, legjobb minőségű sajtoló **lapát**, acél répapilla és répakiemelő, fejsze, **csabány**, kapaáru, fűrés, reszelő, metsző oló, ojtó kés, összes kerti, mezőgazdasági, méhészeti, tejgazdasági, bádigos- és kőmives-szerszámok épület és butorvasalások, olajozók, kenőszelencék, **gép-szijak**, szivattyúk, kenderítőmlők, tömítő anyagok, **vízmentes ponyvák**, csigafurók, kalapácsok, saluk. üllők, kereskedelmi öntvények stb. vaszikkekből.

Legcélszerűbb többször csavart **horg drótfonat-kerítés** és tuskés huzal raktár.

Fényképészeti cikkek, kerékpárok, pneumatikok nagy raktára.

Szíves megkeresésre készséggel szolgálunk speciális árajánlattal. — Nagybani vételnél külön ajánlat

Csak a  
**minőség**

révén lett  
világhírű  
a valódi

**PALMA**  
kaucsuk-cipősarok

A higienikus  
**Palma kaucsuk**  
**ágybetét**  
minősége  
elsőrangú